

Przekłady Literatur Słowiańskich

7

Część

1

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

Przekłady Literatur Słowiańskich

Tom 7, część 1

**Tłumacze
i przekładoznawstwo słowiańskie**

Zespół Redakcyjny

Bożena Tokarz (redaktor naczelna)
Leszek Małczak (zastępca redaktor naczelnej)
Marta Buczek (sekretarz redakcji)

Rada Programowa

Edward Balcerzan (Poznań), Đurđica Čilić Škeljo (Zagreb), Nikolaj Jež (Ljubljana),
Zvonko Kovač (Zagreb), Eva Malá (Nitra), Martina Ožbot (Ljubljana), Ivo Pospíšil (Brno),
Tone Smolej (Ljubljana), Elżbieta Tabakowska (Kraków), Lidija Tanuševska (Skopje)

Recenzenci w 2016 roku

Lista recenzentów zostanie opublikowana w części 2. tomu 7.

Redakcja językowa

Iliana Genew-Puhalewa (Bułgaria), Srđan Papić (Serbia), Elena Micevska (Macedonia),
Petra Gverić Katana (Chorwacja), Karolina Dohnalová (Czechy),
Miroslava Kyseľová (Słowacja),
Tina Jugović (Słowenia), Eric Starnes (USA)

Adres Redakcji

Instytut Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego
ul. Gen. Grota-Roweckiego 5, 41-205 Sosnowiec, p. 4.15
e-mail: tokarzbozena@gmail.com; leszek.malczak@us.edu.pl
Oficjalna strona internetowa czasopisma:
www.pls.us.edu.pl

INDEX COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

Publikacja jest dostępna także w wersji elektronicznej:

Baza Czasopism Humanistycznych i Społecznych
www.bazhum.pl

Central and Eastern European Online Library
www.cceol.com

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities
cejsh.icm.edu.pl

Uznanie autorstwa — Użycie niekomercyjne — Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Spis treści

Halina Janaszek-Ivaničková (ur. 12.12.1931, zm. 12.06.2016) (<i>Lucyna Spyrka</i>)	5
Wstęp (<i>Bożena Tokarz</i>)	9

Refleksja o przekładzie

Bożena Tokarz: Poza granicami schematów. Kilka uwag o polskiej refleksji nad przekładem	15
Štefan Vevar: Med medkulturnostjo v prevodni praksi in „medkulturnostjo“ v prevodoslovju / Międzykulturowość w praktyce przekładowej a „międzykulturowość” w translatoologii (tłum. <i>Anna Muszyńska Vizintin</i>)	34/49
Lucyna Spyrka: Koncepcja przekładu L’ubomíra Feldka w kontekście słowackiej myśli przekładoznawczej	64
Anna Valcerová: Básnický preklad na Slovensku po roku 1945 / Przekład poezji w Słowacji po roku 1945 (tłum. <i>Marta Buczek</i>)	78/97

Funkcja i miejsce przekładu: perspektywa tłumacza

Tea Rogić Musa: (Samo)spoznaja u odnosu spram Drugoga i strana kultura kao izvor vlastita identiteta: pjesnik Zdravko Malić / (Samo)poznanie poprzez Innego i obca kultura jako źródło własnej tożsamości: poeta Zdravko Malić (tłum. <i>Katarzyna Majdzik</i>)	117/126
Majda Stanovnik: I. Prijatelj in A. Nowaczyński: informativno-korektivna funkcija prevoda (Wildovi aforizmi prek poljščine v slovenščino) / I. Prijatelj i A. Nowaczyński: informacyjno-korekcyjna funkcja przekładu (aforyzmy Wilde’a tłumaczone poprzez polski na słoweński) (tłum. <i>Agnieszka Bukowczan i Joanna Ciešlar</i>)	136/151

Izabela Lis-Wielgosz: „Zbiór ten nie zostanie bezużytecznym w księgarstwie ciężarem”, czyli <i>Narodowe pieśni serbskie</i> wybrane i przełożone przez Romana Zmorskiego	165
Monika Skrzyszewska: Wojna, nacjonalizm chorwacki, seks i przekleństwa — czyli jak przetłumaczono książki Vedrany Rudan?	183

Rola tłumacza

Marta Buczek: Danuty Abrahamowicz szkoła przekładu	201
Zuzana Pojezdalová: Obraz literatury polskiej na Słowacji w tłumaczeniach Jozefa Marušiaka	220
Joanna Ciešlar: Historia Słowenii oczami Polaka. O przekładach literatury słoweńskiej Joanny Pomorskiej	236
Zvonimir Milanović: Problemi interpretacije i prevođenja stare književnosti. Nekoliko pitanja, primjedbi i propozicija / Problemy interpretacji oraz tłumaczenia literatury dawnej. Kilka uwag, kwestii i propozycji	250/261
Andrej Šurla: Toneta Pretnarja prevod sonetov Jana Nepomucena Kamiškega / Sonety Jana Nepomucena Kamińskiego w przekładzie Tonego Pretnarja (tłum. <i>Joanna Ciešlar, Monika Gawlak i Weronika Woźnicka</i>)	271/286

Kultura docelowa w konceptualizacji tłumacza

Silvija Borovnik: Medkulturnost v romanu Maje Haderlap <i>Engel des Vergessens / Angel pozabe</i> in strategija prevoda v slovenščino / Międzykulturowość w powieści Mai Haderlap <i>Engel des vergessens / Angel pozabe</i> i strategija tłumaczenia na język słoweński (tłum. <i>Joanna Ciešlar</i>)	303/316
Jakob Altmann: Niemieckie composita jako jednostki słowotwórcze nacechowane kulturowo w przekładzie na język polski	327

Przekłady literatury dla dzieci i młodzieży

Anita Gostomska: Polskie przekłady zbioru <i>Priče iz davnine</i> Ivany Brlić-Mažuranić	353
Alica Kulihová: Chorvátska literatúra pre deti a mládež v centre záujmu slovenských prekladateľ'ov / Literatura chorwacka dla dzieci i młodzieży w centrum zainteresowania słowackich tłumaczy (tłum. <i>Marta Buczek</i>)	376/391
Noty o Autorach	407
Indeks autorów (<i>Jakob Altmann</i>)	413
Indeks tłumaczy (<i>Jakob Altmann</i>)	419

Halina Janaszek-Ivaničková (ur. 12.12.1931, zm. 12.06.2016)

Kiedy odchodzi człowiek, tym, którzy pozostają, towarzyszy uczucie smutku i żalu. Z odejściem każdego człowieka wiąże się poczucie końca: końca jakiegoś czasu, jakiejś rzeczywistości. Już nic więcej się nie wydarzy, pozostaną niewykonane gesty, niewypowiedziane słowa, niezrealizowane plany.

Halina Janaszek-Ivaničková urodziła się 12 grudnia 1931 roku w Warszawie. Jako dziecko boleśnie doświadczyła okrucieństwa wojny i śmierci: jej ojciec, żołnierz Armii Krajowej, pułkownik Wacław

Piotr Janaszek, walczył w Powstaniu Warszawskim i zginął rozstrzelany przez Niemców. Po upadku powstania Halina, której matka wyemigrowała do Kanady, została wywieziona na Śląsk, przebywała w domu dziecka, a następnie w internacie przy gimnazjum państwowym w Bytomiu. W 1947 roku opieką otoczyli ją przyjaciel ojca z konspiracji, gen. Jan Mazurkiewicz, oraz jego żona Maria, a gdy oboje zostali aresztowani za działalność w AK, opiekę przejęła dr Jadwiga Zdąnowa, dyrektorka gimnazjum, do którego Halina Janaszek uczęszczała. Te dramatyczne wydarzenia u progu dorosłości, jak się wydaje, zaważyły na dalszych losach przyszłej uczonej. Jak powiada filozof, „Raz zdobytej wiedzy o tym, że śmierci nie da się uniknąć, nigdy nie będzie można utracić — można jedynie nie myśleć o niej, gdy uwagę skupiają inne sprawy”¹. Halina Janaszek zdała w 1951 roku maturę i podjęła studia slawistyczne na Uniwersytecie Warszawskim, specjalizując się w zakresie bohemistyki. Studia ukończyła w 1956 roku — uzyskała

¹ Z. Bauman: *Śmierć i nieśmiertelność. O wielości strategii życia*. Tłum. N. Leśniewski. Warszawa 1998, s. 8.

dyplom magistra filologii słowiańskiej, broniąc pracy na temat powieści Karola Čapka. Już kończąc studia, była w Bratysławie, dokąd wyjechała z pierwszym mężem, Kolomanem Ivaničką.

Kontakty, jakie nawiązała w środowisku bratysławskich slawistów, ułatwiły młodej magister bohemistyki objęcie stanowiska lektora języka polskiego na Uniwersytecie Komeńskiego, gdzie pracowała aż do 1974 roku. W tym czasie istotnie przyczyniła się do założenia, a następnie rozwoju bratysławskiej polonistyki: opracowała program studiów, przygotowała skrypty, prowadziła wykłady i seminaria. Propagowała literaturę i kulturę polską w słowackich periodykach. Prowadziła również prace naukowe: podjęła badania nad twórczością Stefana Žeromskiego, jak sama wspominała — nie tylko dlatego, że fascynowało ją jego pisarstwo, lecz także w związku z tym, że w Bratysławie miała dostęp do wydania jego dzieł zebranych. W 1967 roku w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk obroniła napisaną pod kierunkiem prof. Stefana Žółkiewskiego pracę *Problem inteligenta w twórczości Stefana Žeromskiego*, uzyskując stopień doktora, by — jak przyznała w rozmowie z Jozefem Hviščem — wzmocnić pozycję polonistki na bratysławskiej uczelni². W 1973 roku przedstawiła tamtejszej Radzie Naukowej rozprawę habilitacyjną *Dwa modele inteligenta w polskiej prozie na przełomie XIX i XX wieku*, dzięki czemu uzyskała słowacki tytuł docenta, nostryfikowany później w Polsce na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego jako tytuł doktora habilitowanego. Mimo dobrze rozwijającej się kariery naukowej na Słowacji, w 1974 roku Halina Janaszek-Ivaničková zdecydowała się powrócić do Polski. W ciągu 18 lat pracy na Uniwersytecie Komeńskiego wykształciła liczne grono slawistów polonistów, jej uczniami byli m.in. prof. Marta Pančíková i Jozef Hvišč, a także pierwszy ambasador Republiki Słowackiej w Polsce dr Marián Servátka. W sferze naukowej zwieńczeniem tego okresu w działalności Haliny Janaszek-Ivaničkovéj stała się, wydana już w Polsce, książka o Ľudovície Štúrze *Kochanek Sławy* (1978), bodaj najważniejsza publikacja w jej dorobku słowacystycznym, choć dla wielu Słowaków do dziś kontrowersyjna w ujęciu postaci głównego bohatera.

Powrót do Warszawy rozpoczął nowy etap w karierze Haliny Janaszek-Ivaničkovéj, która podjęła pracę w Zakładzie Słowianoznawstwa, a od 1978 roku w Instytucie Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, najpierw na stanowisku docenta, a później profesora nadzwyczajnego. Praca w PAN pozwoliła Uczoney rozwinąć szerokie kontakty międzynarodowe, które zaowocowały podjęciem badań już nie tylko polonistycznych, słowacystycznych czy polsko-słowackich, lecz także w zakresie szerszej pojmowanej problematyki porównawczej, którą zainteresowała się, jeszcze pracując w Bratysławie, w klimacie toczonych tam dyskusji nad kształtującą się w tym samym czasie

² J. Hvišč: *Prof. dr hab. Halina Janaszek-Ivaničková*. W: *Kontakty XIII*. Red. M. Pančíková. Bratislava 2015, s. 65.

koncepcją komparatystyki Dionýza Ďurišina. Badaczka już od 1967 roku była członkiem International Comparative Literature Association (ICLA), w związku z czym brała udział w międzynarodowych konferencjach, organizowanych przez stowarzyszenie co trzy lata w różnych krajach świata. Owocem tych wyjazdów i rozwijanych zainteresowań była wydana w 1980 roku monografia teoretyczna *O współczesnej komparatystyce literackiej*. Książka ta spotkała się ze sporym zainteresowaniem w środowisku specjalistów i wraz z późniejszymi publikacjami, w tym przede wszystkim z *Antologią zagranicznej komparatystyki literackiej*, która ukazała się w 1997 roku, wyznaczyła miejsce Haliny Janaszek-Ivaničkovéj w kręgu literaturoznawców komparatystów nie tylko w Polsce, lecz także na arenie międzynarodowej. W uznaniu jej dorobku decyzją Rady Państwa w Warszawie w 1983 roku nadano jej tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. Aktywność Badaczki nie ograniczyła się jednak wyłącznie do pracy czysto naukowej. W latach 80. minionego wieku pełniła różne funkcje kierownicze w Instytucie Słowianoznawstwa PAN, w redakcjach sławistycznych periodyków naukowych: „Pamiętnika Słowiańskiego” i „Biuletynu Sławistycznego”. W latach 1986—1990 wchodziła w skład komitetu redakcyjnego „Pamiętnika Literackiego”. Od roku 1987 do 1989 była członkiem Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej PAN. Wśród licznych przedsięwzięć na początku lat 90., po zmianie ustroju, w nowych, demokratycznych warunkach podjęła nawet próbę prowadzenia działalności politycznej, lecz bez powodzenia. Wycofawszy się z aktywności partyjno-politycznej, powróciła do dydaktyki uniwersyteckiej, podejmując w 1992 roku pracę na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W tym samym roku została mianowana przez ministra edukacji narodowej profesorem zwyczajnym. Na Śląsku sfinalizowała prace nad przewodnikiem encyklopedycznym *Literatury zachodniosłowiańskie czasu przełomów 1890—1990*, którego dwa tomy ukazały się w latach 1994 i 1999. Kontynuowała również prowadzone wcześniej badania komparatystyczne, zwracając się ku niezwykle aktualnej wówczas problematyce postmodernizmu. W 1998 roku wygrała konkurs japońskiego Ministerstwa Edukacji na pracę o postmodernizmie i została zaproszona na półroczny pobyt do Slavic Research Center na Hokkaido University w Sapporo. Przebywała tam jako *fellow visiting professor* od połowy czerwca do połowy grudnia 1998 roku. Po powrocie równoległe z pracą na Uniwersytecie Śląskim w latach 1999—2001 prowadziła w Instytucie Filologii Zachodnio- i Południowosłowiańskiej Uniwersytetu Warszawskiego wykłady z postmodernizmu i seminaria magisterskie z literatury czeskiej. Nieustannie aktywna, pełna energii i pomysłów, organizowała konferencje, publikowała, opracowywała i prowadziła projekty badawcze we współpracy z ośrodkami w kraju i za granicą, była członkiem zagranicznych organizacji i stowarzyszeń naukowych sławistycznych i komparatystycznych. Moment przejścia na emeryturę w 2001 roku nie oznaczał, bynajmniej, końca aktywności zawodowej Haliny Janaszek-Ivaničkovéj. W tym czasie związała się z Mazowiecką Wyższą Szkołą Humanistyczno-Pedagogiczną w Łowiczu, gdzie

w latach 2003—2011 kierowała Katedrą Literatury Polskiej. W latach 2003—2008 była przewodniczącą Komisji Badań Porównawczych Międzynarodowego Komitetu Sławistów. Kierowała projektem badań nad literaturami słowiańskimi po zmianach ustrojowych, którego efektem była wydana w 2005 roku czterotomowa publikacja zbiorowa *Literatury słowiańskie po roku 1989 w dialogu z Europą i światem. Nowe zjawiska, tendencje, perspektywy*, w ramach której Badaczka zredagowała pierwszy z tomów pod tytułem *Transformacja*. Nie porzucając komparatystyki, przygotowała również międzynarodową konferencję, a następnie publikację referatów w książce *The horizons of contemporary Slavic comparative literature studies* (2007), będącej przypomnieniem dorobku Dionýza Durišina. Pełna pasji naukowej, Halina Janaszek-Ivaničková nie zaprzestała swojej aktywności praktycznie aż do ostatnich dni. Uczestniczyła w konferencjach, pisała artykuły i recenzje, utrzymywała kontakty z dawnymi współpracownikami, a wciąż była otwarta na nowe kontakty i gotowa do podejmowania nowych wyzwań. Przygotowywała kolejne publikacje, planowała wydanie wspomnień z dzieciństwa...

Jak powiada filozof, „Takie życie — życie niepomne śmierci, życie przeżywane jako sensowne i warte życia, życie ożywiane jakimiś celami, a nie miażdżone i obezwładniane bezcelowością — jest wielkim ludzkim osiągnięciem”³.

Halina Janaszek-Ivaničková zmarła 12 czerwca 2016 roku. Cześć Jej pamięci!

³ Z. Bauman: *Śmierć i nieśmiertelność...*, s. 13.

Wstęp

Temat niniejszego tomu — *Tłumacze i przekładoznawstwo słowiańskie* — wynika z chęci zaprezentowania panoramy teoretycznej i historycznej w zakresie dyscypliny, jak również konkretnych praktyk translatorskich. Spojrzenie z tych dwóch perspektyw na jednostkowe rozwiązania tłumaczy lepiej przedstawia ich rolę jako pośredników (a czasem inicjatorów stylu i myślenia), a także ich decyzje oraz funkcje i pragmatyczność przekładu. W tym kontekście domagają się uwagi takie problemy, jak: dominująca w praktyce i/lub w teorii norma tłumaczenia, określająca poetykę historyczną przekładu; aspekt intertekstualności przekładu, czyli jego istnienie wśród innych utworów tłumaczonych albo w kontekście serii; znajomość oryginału w kręgach artystycznych i intelektualnych kultury przyjmującej oraz wieloaspektowość przekładu artystycznego, związana z jego zapotrzebowaniem rodzimym, a także z preferencjami tłumacza, który może być „ambasadorem” obcości lub jej „legislatorem”, wzbogacając własny warsztat artystyczny i/lub literaturę docelową.

Badania z zakresu poetyki historycznej wymagają opisu zarówno sposobu tłumaczenia konkretnych tekstów, jak i paratekstów, a wśród nich komentarzy tłumaczy o własnych rozwiązaniach i celach translacyjnych, z czego może wynikać zwyczajowo lub normatywnie przyjęta technika, a nawet strategia. Taki charakter mają dwie antologie pod redakcją Edwarda Balcerzana *Pisarze polscy o sztuce przekładu 1440—1977* (drugie wydanie rozszerzone we współautorstwie z Ewą Rajewską — *Pisarze polscy o sztuce przekładu 1440—2005*). Obie dostarczają materiału historycznego. Wiadomo jednak, że badając konkretny przekład historyczny, np. tłumaczenie *Giaura* Byrona przez Mickiewicza, ten kontekst należy rozszerzyć. Dostarczają także refleksji teoretycznych, czego dowodzi przyjęcie pierwszego wydania antologii, a szczególnie artykuł Jerzego Świącha *Przekład a problemy poetyki historycznej. Dzieje przekładu w różnych literaturach narodowych służą też współczesnej refleksji przekładoznawczej*, ponieważ okazuje się często, że sąd przyjmowany jako odkrycie funkcjonował wcześniej

jako uzus nie zawsze sformułowany przez teorię. Do takich zjawisk należy zasada tzw. wierności przekładu. Obowiązywała ona tłumaczy Pisma Świętego, czyli księgi świętej, a w XVIII wieku została przeniesiona za sprawą encyklopedystów francuskich (głównie Voltaire'a) do literatury, choć Wacław Borowy jako pierwszy uporządkowany traktat o przekładzie podaje traktat Alexandra Frasera Tytlera pt. *Essay of the Principles of Translation* (1790)¹. Po romantycznym rozchwianiu tej zasady powracała ona z różną siłą w refleksji i koncepcjach teoretycznych, w zależności od świadomości humanistycznej epoki i myśli filozoficznej, coraz bardziej ustępując miejsca wolności lub „kontrolowanej wolności” tłumacza. A świadomość określająca paradygmat naukowy wytwarzała teorie, czyli wzorce badawcze.

„Uchylenie wierności”² nie jest więc odkryciem aktualnego przekładoznawstwa z kręgu Translation Studies, lecz od stuleci, jak wskazują komentarze polskich tłumaczy, stanowi problem teoretyczny i wzbogaca literaturę narodową. Stefania Skwarczyńska proponowała włączyć przekład do literatury narodowej, pisząc w 1973 roku: „[...] zachodzi [w przekładzie — B.T.] tak mocne przeniknięcie wzajemne utworu »obcego« i rodzimej tkanki językowej, i to tkanki w pełni jej historyczno-kulturowego kolorytu, że ów twór nowy osiąga własne literackie oblicze indywidualne”³.

Znajomość dziejów przekładu w poszczególnych literaturach (w tym słowiańskich) nie tylko uczy, lecz także określa specyfikę refleksji nad przekładem w kulturach słowiańskich. W niektórych, jak np. francuska, historia przekładu zajmuje należne sobie miejsce. Niemożliwe jest, oczywiście, wyczerpujące przedstawienie koncepcji przekładu w wybranych kulturach słowiańskich w ramach artykułu naukowego. Można jednak spróbować opisać jej cechy typowe. Niestety na zaproszenie do współpracy w tym zakresie nie odpowiedzieli bohemiści, bułgaryści i macedoniści, co szczególnie martwi w przypadku czeskich koncepcji przekładu, mających oryginalny wkład w światową świadomość translato logiczną, podczas gdy refleksja bułgarska i macedońska pozostają dla odbiorcy polskiego nieznane lub słabo poznane.

Wskazane w obrębie tematu zakresy problemowe odzwierciedla podział niniejszego tomu na części. *Refleksja nad przekładem* poświęcona jest zagadnieniom przekładoznawstwa polskiego, słowackiego i słoweńskiego w różnym stopniu charakteryzującym specyfikę tych koncepcji. W części *Funkcja i miejsce przekładu: perspektywa tłumacza* autorki artykułów analizują z perspektywy

¹ Por. W. Borowy: *Dawni teoretycy tłumaczeń*. W: Idem: *Studia i rozprawy*. T. 2. Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1952, s. 7–30.

² Por. S. Skwarczyńska: *Przekład i jego miejsce w kulturze i literaturze narodowej*. W: *O współczesnej kulturze literackiej*. Red. S. Żółkiewski, M. Hopfinger. Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1973, s. 287–330.

³ Ibidem za: *Polska myśl przekładoznawcza*. Red. P. de Bończa, M. Heydel. Kraków, Wydawnictwo UJ, 2013, s. 127.

różnych tłumaczy samopoznawczą funkcję przekładu — w myśl idei hermeneutycznej o obecności obcego w nas i nas w obcym, poetyki historycznej, czyli wiedzy o wcześniejszym przekładzie (obcojęzycznym w zakresie języków słowiańskich) tłumaczonego dzieła — rolę komunikacyjną w zakresie kształtowania idei wspólnotowych w romantyzmie odnośnie do roli ludowości oraz zaburzeń komunikacyjnych ze względu na inne funkcjonalnie użycie języka, pomimo że w przekładzie heteronimy mają swoje ekwiwalenty. Autorzy artykułów zamieszczonych w części *Rola tłumacza* skupiają swą uwagę na uzależnieniu przekładu od interpretacji literatury dawnej przez tłumacza oraz na niesformułowanych koncepcjach przekładu wybitnych lub zasłużonych tłumaczy (Danuty Abrahamowicz, Jozefa Maruśiaka, Joanny Pomorskiej i Tonego Pretnara). Roli kultury docelowej w rozwiązaniach translatorskich i możliwości komunikacji międzykulturowej dotyczą artykuły z części zatytułowanej *Kultura docelowa w konceptualizacji tłumacza*, wykraczając poza języki słowiańskie w specyficzną kulturę niemieckojęzyczną pogranicza austriacko-słoweńskiego i niemiecko-rumuńskiego, co zmusza autorów do choćby powierzchownego ustosunkowania się do obrazu świata zapisanego w leksyce i gramatyce, a także dialogu międzykulturowego w świadomości autora i tłumacza. W części pt. *Przekłady literatury dla dzieci i młodzieży* znalazły się artykuły na temat wyboru literatury do tłumaczenia dla odbiorcy młodego oraz wpływu czasoprzestrzeni przekładu na jego ostateczny efekt na przykładzie analizy serii.

Wśród zasygnalizowanych wcześniej zagadnień rozwijających temat tomu w artykule Andreja Šurli pojawiło się wyjątkowo ciekawe zjawisko cytatu z literatury rodzimej, które w szczególny sposób kreatywnie udomawia obce dzieło. Autor w toku precyzyjnej analizy pokazuje, w jaki sposób cytaty i aluzje do najwybitniejszego poety słoweńskiego romantyzmu Prešerna zawarte w przekładzie włączają sonety Kamińskiego w słoweński proces historycznoliteracki — lecz nie przez aneksję, ale poprzez dialog, a nawet polemikę. Tłumacz Tone Pretnar prowadzi grę z obiema tradycjami, co jest możliwe dla osoby o podwójnej świadomości kulturowej.

Niestety w niniejszym tomie nie udało się w uporządkowany sposób określić specyfiki słowiańskich koncepcji przekładowych, lecz każdy z artykułów wnosi spostrzeżenia przydatne w odczytaniu takich obrazów, jak również przyczynia się do poszerzenia teoretycznej refleksji nad przekładem i centralnego w nim miejsca tłumacza.

Noty o Autorach

Jakob Altmann, magister, doktorant w Zakładzie Teorii Literatury i Translacji w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Urodził się w Hanowerze, od ponad siedmiu lat jest związany z Polską. Absolwent bohemistyki na Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień językoznawczych widzianych w kontekście kulturowym.

Silvija Borovnik, profesor zwyczajny w Instytucie Języków i Literatur Słowiańskich Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu w Mariborze, słowenistka i germanistka. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół literatury słoweńskiej XX wieku, słoweńskiej literatury kobiecej, słoweńskiej literatury powstałej w Austrii oraz wokół zagadnień przekładu literackiego, zwłaszcza w kontekście dialogu kultur. Jest autorką lub współautorką licznych monografii, m.in.: *Pišejo ženske drugače?* (1995), *Študije in drobiž* (1998), *Slovenska dramatika v drugi polovici 20. stoletja* (2005) oraz *Književne študije — O vlogi ženske v slovenski književnosti, o sodobni prozi in o slovenski književnosti v Avstriji* (2012). Jest także autorką wyboru i redaktorką tomu wczesnej prozy Prežihova Voranca, zatytułowanego *Dekle z mandolino* (2011). Przetłumaczyła na język słoweński dzieła Patrica Suskinda, Ingeborg Bachmann oraz Petera Handke.

Marta Buczek, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Teorii Literatury i Translacji w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, słowacystka. Bada XX-wieczną literaturę słowacką i jej przekłady oraz recepcję w Polsce, a także literaturę polską w słowackich przekładach. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół zagadnień recepcji przekładu, uwarunkowań kulturowych przekładu, teorii przekładu. Od 2008 roku realizuje wraz z pracownikami Zakładu Teorii Literatury i Translacji projekt wydawniczy „Przekłady Literatur Słowiańskich” pod kierownictwem prof. dr hab. Bożeny Tokarz. Autorka monografii *O polskich przekładach prozy Vincenta Šikuli* (Katowice 2010), współredaktorka tomu *Z dziejów podmiotu i podmiotowości w literaturach słowiańskich XX wieku*. (Współredakcja: B. Czapik-Lityńska, Katowice 2005). Opublikowała ponad 20 artykułów naukowych z zakresu literaturoznawstwa oraz

przekładoznawstwa. Tłumaczy z języka słowackiego i języka czeskiego, m.in. artykuły naukowe (T. Žilka, M. Součková, A. Valcerová, J. Šnytová, A. Kulihová), teksty literackie (M. Kukučín), dramaty (I. Škripkova: *Neplač Anna / Nie płacz Anno* — współautorstwo z S. Sojdą; premiera sztuki odbyła się 5 lutego 2011 roku w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora im. A. Smolki oraz *Mocad[r]amy* – projekt Štúdia T.W.I.G.A., dla Bábkové divadlo na Rázcestí, Divadelný Ústav, 2010).

Joanna Ciešlar, doktorantka w Zakładzie Teorii Literatury i Translacji Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, słowenistka. Jej zainteresowania naukowe skupiają się przede wszystkim wokół przekładów literatury słoweńskiej na język polski, aspektów kulturowych tłumaczeń oraz ich wymiaru pragmatycznego. Tłumaczy słoweńskie teksty naukowe z dziedziny przekładoznawstwa.

Anita Gostomska, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Katedrze Sławistyki na Uniwersytecie Gdańskim, literaturoznawczyni, kroatystka. Zajmuje się przede wszystkim historią literatury chorwackiej. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół komparatystyki literackiej i kulturowej, poetyki historycznej oraz feministycznej krytyki literackiej. Autorka licznych artykułów naukowych, z których najnowsze to: *Od „Kultury kłamstwa” do „Kultury karaoke”*. *Obraz przemian utrwalone w eseistyce Dubravki Ugrešić* (2016), *„Pióro w wątłych dłoniach”*. *Rozważania na temat chorwackich pisarek z przełomu XIX i XX wieku* (2016).

Alica Kulihová, doktor, adiunkt w Katedrze Filologii Słowiańskiej Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół historii literatury słowackiej, translatoologii i krytyki przekładu. Autorka licznych publikacji naukowych, m.in.: *Miroslav Krleža na Slovensku* (Bratislava 2006), *Umelecké a pragmatické kvalifikátory prekladov Vladimíra Mičátka*. Jubilejny zborník na počesť prof. Pavla Šimu (Trnava 2012), *Prínos Tomáša Štrbu do slovenskej prekladovej literatúry* (w: „Philologica” 2013, 71); *Povratak Filipa Latinovicza u slovačkim prijevodima* (w: *100. godina Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku: Povijest, teorija i praksa*. Zagreb 2008).

Izabela Lis-Wielgosz, profesor nadzwyczajny w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, serbistka, paleoslawistka, mediewistka, badaczka literatury i kultury cerkiewnosłowiańskiej. Autorka książek i artykułów naukowych poświęconych średniowiecznemu piśmiennictwu kręgu *Slaviae Orthodoxae*, m.in.: *Śmierć w literaturze staroserbskiej (XII–XIV w.)* (Poznań 2003), *Święci w kulturze duchowej i ideologii Słowian prawosławnych w średniowieczu do XV w.* (Kraków 2005), *O trwałości znaczeń. Siedemnastowieczna literatura serbska w służbie tradycji* (Poznań 2013). Jej zainteresowania naukowe obecnie skupiają się wokół przekładu literackiego, zwłaszcza przekładu

dział cerkiewnosłowiańskich na język polski, ale też przekładu słowiańskich tekstów nowożytnych.

Zvonimir Milanović, absolwent filologii klasycznej, doktor nauk humanistycznych, starszy wykładowca w Katedrze Filologii Klasycznej Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Juraja Dobrili w Puli. Był nauczycielem języków klasycznych w gimnazjum w Puli i w Collegium w Pazinie. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół literatury łacińskojęzycznej — staropolskiej oraz starochorwackiej. Autor monografii i artykułów naukowych, m.in.: *Przestrzenie sakralne czasów wojny i pokoju w chorwackiej literaturze doby wczesnonowożytnej* (w: *Świat bliski i świat daleki w staropolskich przestrzeniach*. Red. M. Jarczykowa i B. Mazurkowska. Katowice 2015), *Ethos, ethnos, politeia. Etnički identitet i političke strategije u razdoblju renesanse* (w: *Witkacy i drugi: zagrebački polonistički doprinosi*. Red. D. Blažina i Đ. Čilić Škeljo. Zagreb 2016), *Hereditas linguae Latinae. Didaktičke i metodološke upute za nastavnike* (Zagreb 2016).

Zuzana Pojezdalová, magister, absolwentka Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie (studia magisterskie, program: tłumaczenie pisemne i ustne: język polski i kultura oraz język niemiecki i kultura), doktorantka w Instytucie Filologii Słowiańskich Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie (program: slawistyka). Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół polsko-słowackich stosunków literackich, a także tłumaczenia literackiego.

Tea Rogić Musa, doktor, leksykograf w Instytucie Leksykografii Miroslava Krleży w Zagrzebiu. Uczestniczka projektu Chorwacki Leksykon Biograficzny, w ramach którego redaguje hasła z dziedziny literatury. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół polsko-chorwackich związków literackich w XIX i pierwszej połowie XX wieku, współczesnej poezji chorwackiej i polskiej oraz wokół badań struktury historycznoliterackiej i jej związków z twórczością literacką, przede wszystkim poetycką, wymienionych okresów.

Monika Skrzyszewska, absolwentka Studium Europy Wschodniej oraz Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego, doktorantka Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej zainteresowania naukowe skupiają się głównie wokół problematyki rozpadu Jugosławii (m.in. dyskurs nacjonalistyczny — o czym przygotowuje rozprawę doktorską), wojny w państwach byłej Jugosławii (szczególnie w Bośni i Hercegowinie 1992—1995) oraz tematów spokrewnionych, jak np. rozpad języka serbsko-chorwackiego czy współczesna sytuacja polityczna Serbii. Autorka kilku publikacji naukowych m.in. o różnicach pomiędzy językiem chorwackim i serbskim.

Lucyna Spyрка, doktor nauk humanistycznych, starszy wykładowca w Zakładzie Teorii Literatury i Translacji w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersy-

tetu Śląskiego w Katowicach. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół problematyki przekładu i recepcji literatury słowackiej w Polsce i literatury polskiej w Słowacji, ze szczególnym uwzględnieniem dramatu. Tłumaczka literatury pięknej i tekstów naukowych. Autorka publikacji naukowych, m.in.: *Radošinské naivné divadlo. Między konwencją a kontestacją* (2004), i licznych artykułów w tomach zbiorowych i czasopismach polskich i słowackich. Przełożyła *Po barbarzyńskiej nocy* J.Ch. Korca (1994), a także utwory E. Farkásovej, V. Klimáčka, J. Litváka, P. Pišťanka, I. Otčenáša, V. Zamarovskiego.

Majda Stanovnik, absolwentka studiów z zakresu komparatystyki i teorii literatury, emerytowana członkini i ekspert Instytutu Literatury Słoweńskiej i Teorii Literatury przy Centrum Naukowo-Badawczym Słoweńskiej Akademii Nauk i Sztuk (ZRC SAZU). Tłumaczka, publicystka, historyk literatury, redaktorka. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół słoweńskich przekładów literackich. Jest redaktorką wielu tomów powstałych z inicjatywy Stowarzyszenia Słoweńskich Tłumaczy Literackich (1993–1997), była także redaktorką serii *Studia translatoria* (2008–2012). Autorka monografii, m.in.: *Słoweński przekład literacki 1550–2000* (2005), *Tłumacze o przekładzie. Od Trubara do Župančiča. Antologia* (2013).

Andrej Šurla, doktor nauk humanistycznych, lektor języka słoweńskiego w Katedrze Studiów Południowosłowiańskich i Bałkanistyki Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Karola w Pradze. Jako lektor, we współpracy z lublańskim Centrum Języka Słoweńskiego jako Obcego, organizuje rozmaite wydarzenia literackie i kulturalne. Autor licznych artykułów, m.in. o Tonym Pretnarze, słoweńskim poecie ekspresjonistycznym Miranie Jarcu, krytyku teatralnym Franie Albrehcie, i opracowań dotyczących historii nauczania języka słoweńskiego w Pradze.

Bożena Tokarz, profesor zwyczajny w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, kierownik Zakładu Teorii Literatury i Translacji, badaczka XX-wiecznej literatury polskiej i słoweńskiej. Zajmuje się teorią literatury, komparatystyką, teorią przekładu, poetyką historyczną. Autorka licznych publikacji naukowych, m.in.: *Poetyka Nowej Fali* (Katowice 1990), *Wzorzec, podobieństwo, przypominanie. (Ze studiów nad przekładem artystycznym)* (Katowice 1998), *Między destrukcją a konstrukcją. O poezji Srečka Kosovela w kontekście konstruktywistycznym* (Katowice 2004), *Spotkania. Czasoprzestrzeń przekładu artystycznego* (Katowice 2010). Redaktor naczelna czasopisma przekładoznawczego „Przekłady Literatur Słowiańskich” (13 tomów).

Anna Valcerová (Bacigálová), profesor Uniwersytetu Preszowskiego, poetka, tłumaczka, literaturoznawczyni. Autorka trzech zbiorów poezji, pięciu monografii naukowych, trzech podręczników nauczania, a także ponad stu rozpraw,

recenzji, artykułów naukowych i audycji radiowych. Założycielka i dyrektor Instytutu Przekładu i Tłumaczenia na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Preszowskiego (Inštitút prekladateľstva a tlmočnictva na FF PU v Prešove), twórczyni specjalności przekład i tłumaczenie na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Preszowie (FF PU v Prešove). Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół teorii przekładu, interpretacji tekstów literatury światowej, czeskiej i słowackiej. W rozprawach teoretycznych porusza problematykę przekładu poezji, komparatystyki literackiej i hermeneutycznej interpretacji utworów oryginalnych i przekładów.

Štefan Vevar, doktor nauk humanistycznych, absolwent germanistyki i anglistyki na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Lublanie. Autor licznych przekładów, zwłaszcza literatury niemieckiej, wśród których znalazły się dzieła sztandarowych twórców, takich jak: Goethe, Schiller, Novalis, Stifter, Heine, Fontane, Broch, Musil, Dürrenmatt, Grass, Kafka. Tłumacz dzieł „współczesnych” klasyków, m.in.: Sebald, Nadolnego, Geigera, Ransmayra, Bernharda, Haderlap. Autor tekstów przekładoznawczych, m.in.: *Temeljni aspekti in principii teorije literarnega prevajanja* (2001), *Vrvohodska umetnost prevajanja* (2013). Laureat Nagrody im. Antona Sovre za przekład powieści Goethego *Lata nauki Wilhelma Meistra* na język słoweński (1999). Zatrudniony jest jako doradca ds. muzealnictwa w Słoweńskim Instytucie Teatralnym.

Indeks autorów

A

Abrahamowicz Danuta 4, 11, 201—219
Adamczyk-Garbowska Monika 369, 370, 372
Adamowicz-Pośpiech Agnieszka 354, 367, 372
Afanasjew Aleksander 366, 368
Agičić Damir 358, 359, 361—364, 372
Albińska Karolina 371, 372
Altmann Jakob 327—350
Andersen Hans Christian 354, 356, 373, 379
Andrić Ivo 380, 396
Apollinaire Guillaume 31, 71
Aškerc Anton 138, 139, 141, 148, 154, 156
Auerbach Erich 253, 254, 259, 265
Austin John Langshaw 16

B

Babić Goran 193
Babić Seja 387, 403
Babuchowski Andrzej (pseud. Grzegorz Wileński)
202, 210, 216
Bajer Magdalena 356, 372
Balcerzan Edward 9, 15, 18—20, 23, 26—33, 327,
341, 348, 367
Balog Zvonimir 376, 377, 386—392, 402—405
Barac Antun 354, 372
Baran Józef 225, 233
Barańczak Stanisław 19, 23, 31, 251, 256, 262, 268
Barhudarov Leonid Stiepanovič 40, 55
Bartmiński Jerzy 328, 329, 348
Bassnett Susan 205, 216
Batowski Henryk 169, 180, 356
Baudouin de Courtenay Jan 203, 204, 216
Bauer Ljudevit 376, 377, 383, 389—392, 399
Bauman Zygmunt 5, 8, 222
Bazielich Wiktor 353, 358—367, 369—375
Bednár Alfonz 207
Bednárová Katarína (Kenížová-Bednárová Katari-
na) 76, 78—80, 93
Bednarczyk Anna 23, 29
Begović Milan 357
Benešić Julije 354, 357, 358, 361—363, 372

Beniak Valentin 80, 99, 207
Beño Ján 229, 230, 233
Berezowski Leszek 228, 233
Beyer Susanne 335, 339, 349
Białoszewski Miron 206
Bilczewski Tomasz 17
Bilopavlović Tito 387, 403
Blažková Jaroslava 207
Bobrownicka Maria 203, 216
Boguska Anna 185, 195, 196
Bohnan Laura 55
Bolecki Włodzimierz 24
Borodo Michał 366, 372
Borovnik Silvija 303—326
Bošković-Stulli Maja 367, 372
Borić Ivica 387, 403
Botto Ján 203
Božić-Šejčić Rafaela 368, 372
Breza Tadeusz 206
Brezina Ján 210
Brixy Nenad 384, 400
Brlić-Mażuranić Ivana 353—357, 359, 360, 363—
370, 372—377, 379, 380, 385, 388—392,
394—396, 401, 404
Broch Hermann 45, 46, 61, 411
Brzózka Aleksander 371, 373
Bučar Franjo 359
Büchner Georg 45—47, 62
Buczek Marta 113, 201—219, 227, 228, 233, 405,
407
Bukowski de Bończa Piotr 18, 27, 31, 32, 167,
180, 204, 211, 216—218
Bunčák Pavel 207

C

Cackowski Zdzisław 222
Cankar Ivan 137, 152
Chaszczewicz-Rydel Marta 186, 189, 196
Chmel Karol 82, 102, 227—229, 231, 233
Chmelová Elena 387, 403
Chrobák Dobrosław 205

- Chrobak M. 16
Ciszewski Stanisław 169, 170, 180
Clementis Vladimír 209
Conrad Joseph 354, 372
Constantino Lorenzo 18, 20, 31
Cudak Romuald 127, 184, 196
Cveniç Josip 376, 377, 385, 388—392, 401, 404
Cvetković Ivan 387, 403
Czyżewski Krzysztof 239
- Č**
Čilić Škeljo Đurđica 119, 124, 125, 128, 184, 187, 196, 409
Čolović Ivan 364
- D**
Darbelnet Jacques 25
Darovec Peter 210, 217
Dąmbska-Prokop Urszula 18, 19, 23, 32, 365, 373
Dobšínský Pavol 66, 379, 394
Dolinar Darko 136, 148, 151
Dollerup Cay 355, 373
Domańska Ewa 237, 247, 248
Domański Juliusz 254, 259, 265
Drakulić Slavenka 185, 193
Droždek Ivana 368, 377
Drug Štefan 205, 216
Duda Maciej 186, 187, 196
Dudášová Júlia 202, 216, 217
Đuričková Mária 206, 209, 216, 386, 402
Dutkowski Janusz 208, 217
Dygat Stanisław 120, 129, 206
Dyras Magdalena 192, 196
- E**
Eco Umberto 43, 44, 47, 60
Edigey Jerzy 222
Engler Tihomir 367, 373
Escarpit Robert 26
Esih Ivan 361—363
- F**
Fabry Rudolf 207, 209, 210, 216
Fast Piotr 25, 209, 218, 240, 247
Feldek Ľudovít 64—77, 82—84, 93—95, 101—104, 386, 402
Ferenčík Ján 64, 79, 81, 93, 99, 100, 223, 224, 233
Figuli Margita 206, 207, 213
Filipović Ivan 361
Filipowicz-Rudek Maria 25, 29
Fiedorov Andrej 25
Francev Vladimír 176
Fromm Erich 346, 348
- G**
Ganczar Maciej 184, 197
Gardaš Anto 376, 377, 385, 388—392, 401, 404
Garin Eugenio 254, 259, 265
Georgijević Krešimir 176, 179
Glumac Branislav 385, 401
Głowacki Janusz 222, 232
Głowiński Michał 330, 348
Głuszak Jakub 370, 373
Goethe Johann Wolfgang 38, 47, 54, 173, 411
Gołąb Zbigniew 332, 348
Gombrowicz Witold 118—120, 124, 125, 128, 129, 228, 233
Gordon Barbara 222
Gostomska Anita 353—376
Górski Artur 189, 190, 197
Grabowski Adam 354, 373
Gregor Ján 230, 233
Grimm bracia (Wilhelm Karl i Jacob Ludwig Karl) 355, 356, 366, 368, 373
Grochowiak Stanisław 209, 217, 222, 231
Gromača Tatjana 196
Grosbart Zygmunt 19, 26, 29, 30, 32
Grosman Meta 311—313, 324, 325
Gundulić Ivan 358
Güttinger Albert 40, 55
- H**
Haderlap Karla 308, 313, 321
Haderlap Maja 303—305, 307—326
Haderlap Tonči 308, 313, 321
Hankins James 254, 259, 265
Hamada Milan 209
Hameršak Marijana 355, 356, 373
Handke Kwiryna 330, 334, 343, 348
Havel Václav 202
Hądzik-Dudka Magdalena 188, 197
Hečko František 81, 100, 207, 208
Heinz Adam 332, 348
Hejwowski Krzysztof 18—20, 22, 32
Hemingway Ernest 31
Herder Johann Gottfried 168, 355, 373
Herman Jerzy 203, 217
Hevier Daniel 82, 102, 386, 402
Heydel Magdalena 10, 18, 27, 31, 32, 167, 180, 184, 189, 197, 204, 211, 216—218, 355, 373
Hieronim, św. 19, 23, (146, 149, 162)
Hierowski Zdzisław 206
Hitrec Hrvoje 376, 377, 384, 388—392, 400, 404
Hlbina Pavol Gašpar 207
Hlebec Boris 39, 40, 47, 55
Hłasko Tadeusz 31
Hochel Braňo 64, 75, 76, 221, 231, 233

- Hofmann Norbert 40, 47, 55
 Holms James 40, 55, 78, 95, 97
 Hopfinger Maryla 10, 27, 32
 Horkić Dragutin 383, 399
 Horovitz Adolf 378, 393
 Horvat Jasna 354, 367, 368, 373, 376, 389—391
 Horvat Joža 377, 384, 392, 400
 Hribar Branko 241, 383, 399
 Hronský Jozef Cíger 207, 208, 210, 212, 216
 Hviezdoslav Pavel Orságħ 65, 94, 95, 203, 207, 210, 216, 221
 Hvišč Jozef 6, 64, 65, 76, 208, 213, 216, 220—224
- I**
 Ingarden Roman 17—20, 25, 26, 28, 30
 Inštorisová Dagmar 232, 233
 Ivanišević Drago 387, 403
- J**
 Jakóbiec-Semkowowa Milica 169, 170, 172, 180
 Jakobson Roman 19, 21, 25
 Jančar Drago 236, 239—249
 Janda Krystyna 186
 Janikowski Przemysław 209, 218
 Jankovič Ján 377, 379, 380, 383, 384, 389, 390, 392, 394, 395, 399, 400
 Janovic Tomáš 386, 402
 Janowska Katarzyna 231, 233
 Jarunková Klarav 206, 207, 209, 217
 Jasiński Bruno 27, 30, 31
 Jašík Rudolfa 207
 Jeger Rujana 186, 196
 Jelčić Dubravko 367, 372
 Jergović Miljenko 124, 125, 134, 185, 193, 195, 196, 364
 Jesenský Janko 80, 95, 99, 207, 208, 217
 Jesenská Z. 80—82, 95, 100, 101
 Jeziorski Jan 329, 333, 334, 344, 348
 Jež Nikolaj 282—284, 288, 299
 Johanides Ján 207
 Juchniewiczová Vlasta 203, 217
- K**
 Kacz Franciszek 361
 Kafka Franz 42, 46, 47, 58, 62, 411
 Kaleb Vjekoslav 387, 403
 Kamiński Jan Nepomucen 271—273, 275—277, 279, 281, 283—287, 289, 291—293, 295, 297, 299, 300
 Kaniecka Dominika 185, 187, 197
 Kapuściński Ryszard 228
 Karadžić Vuk Stefanović 170, 173, 174, 177, 384, 399
 Kette Dragotin 185, 187, 197
 Kipling Rudyard 370, 373
 Kirchner Hanna 354, 357, 358, 360, 362, 372, 373
 Kirin Vladimir 353, 359
 Kistryn Mieczysław 356, 373, 374
 Klátik Zlatko 378, 379, 383, 389, 390, 393—395, 398
 Kleiner Juliusz 194
 Klemensiewicz Zenon 25
 Koblar France 137, 148, 152
 Kochol Viktor 64, 223, 224, 234
 Köhnen Ralph 345, 348
 Kollár Ján 71, 168
 Koller Werner 39, 47, 55
 Kołakowski Leszek 226, 234
 Kołodziejczyk Edmund 169, 180
 Konieczna-Twardzikowa Jadwiga 25, 29, 30
 Konopka Feliks 360
 Konopnicka Maria 138, 153, 203, 204, 221, 371
 Kopczyński Andrzej 21, 23
 Kopernicki Izidor 169, 170, 181
 Kosidowski Zenon 222
 Kos-Lajtman Andrijana 354, 367, 368, 373
 Kovačević Hrvoje 386, 402
 Kovačičová Olga 94, 233, 234
 Kowalewski Stanisław 222
 Kozak Jolanta 166, 181
 Kozarac Josip 379, 394
 Kozina Filip 184, 187, 196
 Koźbial Jan 379, 394
 Kragen Wanda 360
 Krasko Ivan 95, 207
 Kraskowska Ewa 24, 30, 32
 Krišković Josip 387, 403
 Krleža Miroslav 117—120, 126, 128, 130, 185, 362, 380, 395, 408, 409
 Kropiwić Urszula 25, 29, 30
 Kubaszczyk Joanna 344, 345, 348
 Kudzin Paulina 186, 197
 Kuhniewicz Piotr 205, 216
 Kuhn Thomas S. 19
 Kukučín Martin 207
 Kuliczowska Krystyna 354, 373
 Kulihová Alica 376—405
 Kunda Bogusław Sławomir 210
 Kundera Milan 240
 Kupec Ivan 207
 Kurzowa Zofia 333, 348
 Kusá Mária 93, 94, 233, 234
 Kušan Ivan 376, 377, 382, 383, 388, 390, 392, 398, 404
 Kusek Robert 185, 197
 Kwaśniewski Tomasz 364, 365

L

Lam Stanisław 358
Lambert Jose 40, 47, 55
Langacker Roland 16, 23, 32
Leciejewicz Lech 368, 373
Legeżyńska Anna 19, 20, 26, 30, 32, 367, 373
Leino Eino 137, 152
Lenčo Ján 206, 209, 217
Lenko Julius 207, 210
Leskovar Janko 362
Lessing Gotthold Ephraim 46, 47, 62
Leśmian Bolesław 223
Levý Jiří 47, 66, 74, 87, 94, 106, 107
Lipuš Florjan 303—305, 307, 308, 313—316, 318—321
Liseling-Nilsson Sylvia 371, 373
Lis-Wielgosz Izabela 165—182
Littau Karin 205, 216
Lovrak Mate 376, 377, 381, 383, 389—392, 397, 399
Lukáč Emil Boleslav 80, 99, 207

M

Majakowski Władimir Władimirowicz 68, 71, 82—84, 90, 94, 101—104, 110
Majdzik Katarzyna 135, 185, 193, 197
Makłowicz Robert 231
Małczak Leszek 184, 185, 197, 354, 362, 373
Manojlović Gavro 356
Maraković Ljubomir 380, 395
Mareš Vlastimir 361
Markiewicz Henryk 26, 194, 197
Marković Zdenka 365, 372
Marušiak Jozef 11, 220—235
Matošec Milivoj 383, 387, 399, 403
Matvejević Goran 193
Mažuranić Želimir 353
Mažuranić Ivan 379, 394
Mehoffer Zbigniew 360
Michnik Adam 227, 229, 230, 234
Micić Stevan 387, 403
Mickiewicz Adam 9, 65, 118—120, 124, 128—130, 135, 168, 169, 180, 203, 272, 273, 276—278, 282, 284, 285, 287, 288, 291—294, 298, 299, 408
Miklav Katarina 307, 308, 320, 321
Miko František 76, 82, 87, 94, 102, 106
Milčinović Adela 365, 372
Milne Alan Alexander 371, 373
Miłosz Czesław 119, 120, 125, 128, 130, 184, 197, 228, 250—252, 254, 255, 259—263, 266, 275, 276, 284, 291
Miodek Jan 188, 197
Moszyński Kazimierz 369, 373

Mrozek Stanisław 222, 231, 232
Müller Herta 327, 329, 331, 335—346, 348—350
Müller Philipp 345, 348
Murn Josip 137, 152
Musa Tea Rogić 117—135
Myśliwski Wiesław 224, 225, 227, 234

N

Nadolny Sten 41, 47, 57, 411
Nałkowska Zofia 362, 373
Nazor Vladimir 376, 377, 379, 381, 387—392, 395—397, 403, 404
Nida Eugene 19, 38, 47, 54, 175, 176, 181, 365
Niedziela Zdzisław 169, 181
Niedzielska Maria 356
Nord Christiane 212, 217
Novak Slobodan 185
Nowaczyński Adolf 136, 137, 139, 141—153, 155, 157—164

O

Oblak Danko 387, 403
Ogrizović Milan 357
Ojcewicz Grzegorz 367, 373
Olechowska Paulina 185, 187, 197
Ondrejov Ludo 207
Orzeszkowa Eliza 204, 221
Ostrowski Nikołaj 245
Oziewicz Marek 366, 373

P

Paljetak Luko 387, 403
Papierz Maryla 202, 205, 206, 210, 217
Parandowski Jan 222
Parkoszowicz Jakub z Żórawicy 23
Parun Vesna 185
Pavčić Josip 387, 403
Pavlović Jozef 386, 402
Pavol z Levočy 203
Pekić Borislav 364
Pelc Janusz 258, 259, 270
Perić Konstanty 170, 181
Perišić Puniša 195
Petryńska Magdalena 196, 353, 354, 364, 365, 367, 369—372, 374, 375
Pieciul-Karminska Eliza 366, 373
Pieścikowski Edward 171, 181
Pilch Jerzy 227, 232
Piskernik Angela 307, 321
Pogačnik Jagna 187, 197
Pogonowski Jerzy 356—358, 360, 373
Polanšek Valentin 305, 318
Polański Kazimierz 332, 348
Pollak Seweryn 21—23

- Popović Anton 40, 47, 55, 64, 72—78, 82, 87, 94—97, 102, 106, 389
Prijatelj Ivan 136—164
Prunč Erich 312, 313, 325
Prus Bolesław 204, 211, 213, 221
Przerwa-Tetmajer Kazimierz 203, 204, 211, 216
Pulić Nikola 383, 399
Pullman Philip 366, 373
Puszkín Aleksander S. 65, 71, 138—142, 147—149, 153, 154, 156, 157, 163, 368, 372, 373
Pycia Paulina 187, 188, 190, 191, 197
Pytlak Magdalena 185, 187, 197
- R**
Rajewska Ewa 9, 15, 18, 23, 32
Rak Ján 207, 210
Rapacka Joanna 355, 373
Rázus Martin 207
Reisel Vladimír 206, 209, 210, 217
Reiss Katharina 47
Reymont Władysław 221, 234
Riecke Jörg 338, 348
Rogatko Bogdan 202
Rudan Vedrana 183, 184, 186—198
Rufús Milan 207
Rzepnikowska Iwona 368, 373
- S**
Sadowski Waclaw 18
Saifert Jaroslav 202
Sanetra-Szeliga Joanna 185, 197
Sapir Edward 328, 348
Sari Ada 361
Schaff Adam 222
Schleiermacher Friedrich 17, 42, 47, 58
Schlink Bernhard 43, 47, 59
Schneider Robert 43, 47, 59
Selenić Slobodan 364
Sendency Roman 238, 247
Shakespeare William 65, 71, 74, 159, 161, 276, 277, 291, 292
Sienkiewicz Henryk 119, 120, 129, 130, 203, 204, 216, 221
Skaza Aleksander 138, 149, 153
Skowronek Bugusław 191, 196
Skrunda Jolanta 203, 217
Skwarczyńska Stefania 10, 19, 20, 25—33
Slodnjak Anton 137, 148, 149, 152, 284
Sławiński Janusz 330, 348
Słowacki Juliusz 28, 203, 221, 273, 278, 288, 294
Smolková Soňa 232, 234
Smrek Ján 203, 207
Sochacki Szymon 186, 197
Sojda Sylwia 371, 373, 408
- Solženicyń Aleksander 244, 245
Spyrka Lucyna 64—77, 213, 217, 229, 234
Srdoč-Konestra Ines 368, 373
Stanaszek Maciej 22
Stanković Borisav 363
Stanovnik Majda 136—164
Stasiuk Andrzej 227, 229—230
Steiner George 16, 214, 215, 217, 239, 247
Stockwell Peter 341, 348
Stritar Josip 138, 148, 153, 154
Stwosz Wit 203
Stys Hubert 186, 197
Suszyńska Maria 360
Suwara Bogumiła 75, 76
Szayer Edward 361
Szczęsny Anna 18, 20, 32
Szyfman Arnold 362
Szymańska Izabela 367, 373
Szymańska Katarzyna 18, 26, 184, 197
- Š**
Šafárik Pavol Jozef 71, 168, 173, 201
Šenoa August 379, 394
Šicel Miroslav 365, 372, 389
Šikula Vincent 206—207, 209, 213, 214, 218, 407
Škultéty Jozef 203, 204, 211, 213, 216
Štefan Rozka 137, 138, 149, 152, 153, 274, 282—284, 288, 290, 299
Švantner František 206, 207
- Ś**
Świdarska Alina 360
- T**
Tabakowska Elżbieta 19, 20, 23, 24, 32
Taczyńska Katarzyna 186, 187, 197
Tatarka Dominik 206—210, 215, 218
Tatarkiewicz Władysław 223, 226, 234
Ťažký Ladislav 206, 207, 209, 218
Tkány Anton 366
Tokarz Bożena 15—33, 166, 167, 179—181, 191, 195—197, 203, 205, 209, 218, 240, 247, 248, 347, 348
Tolkien John Ronald Reuel 366
Tomaš Stjepan 376, 377, 385—392, 401, 404
Topczewska Anna 18, 20, 32
Toury Gideon 19, 40, 55
Truhelka Antun Vjenčeslav 378, 393
Turčány Viliam 64, 82, 94, 101
Turk Marija 368, 373
Tuwim Julian 71, 75, 94, 104—105
Twardowska Aleksandra 186, 197
Tylicka Barbara 354, 373
Tymoszkova 40, 55

U

Ugrešić Dubravka 185, 186, 193, 195, 196, 408
 Uličianska Zuzana 232, 234
 Uličiansky Ján 386, 402
 Urban Milo 207

V

Vajanský Svetozar Hurban 207
 Válek Miroslav 72, 82—86, 102, 104, 105, 205,
 206, 209, 218
 Van Coillie Jan 370, 374
 Varga Krzysztof 227, 229, 230
 Venuti Lawrence 370, 374
 Verhaeren Emile A. 137, 152
 Vermeer Hans Josef 40, 47, 55
 Vertlib Vladimír 36, 47, 51
 Vevar Štefan 34—63, 303, 309—311, 316, 323,
 325
 Vinay Jean-Paul 25
 Vitez Grigor 383, 387, 398, 403
 Vuletić Anđelko 185

W

Waczków Józef 205, 209, 216, 218
 Ważyk Adam 31
 White Hayden 236—239, 246, 248
 Whorf Benjamin Lee 328, 348
 Wilczak Piotr 184, 197
 Wilczyński Marek 237, 248
 Wilde Oscar 136, 137, 142—152, 158—163
 Winczer Pavol 94, 225, 234

Wittlin Jerzy 222

Wojtasiewicz Olgierd Adrian 19, 21, 22, 25, 193
 Wołek-San Sebastian Katarzyna 184, 193, 197
 Wyrwa Marek (pseud. D. Abrahamowicz) 202

Z

Zambor Ján 72, 74, 76, 77, 82, 85—91, 94, 101,
 102, 104, 106—111
 Zaorska Magdalena 354, 373
 Zarek Józef (pseud. Franciszek Benda) 202
 Zawiliński Roman 203
 Zednik Vesna 359, 374
 Zielińska Marta 273, 288
 Zieliński Bogusław 185, 186, 197
 Zima Dubravka 353, 356, 374
 Zima Valentin 312, 313, 325
 Ziomek Jerzy 19, 246, 248
 Zrakić Đuro 376, 385, 389—391, 401
 Zúbek Eudo 207
 Zurl Marin 385, 401

Ż

Żabski Tadeusz 172, 181
 Żeromski Stanisław 6, 221
 Żółkiewski Stefan 6, 10, 27, 32
 Żygulski Kazimierz 356, 374
 Żygulski Zdzisław 356

Ž

Žarnov Andrej 80, 99, 207
 Župančiča Oton 137, 139, 148, 149, 152, 154, 307,
 310, 410

Opracował *Jakob Altmann*

Indeks tłumaczy

A

Abrahamowicz Danuta 4, 11, 201—219
Adamik Štefan 210, 217
Arno Anna 355, 373
Aškerc Anton 138, 141, 154, 156

B

Babuchowski Andrzej 210, 216
Bazielich Wiktor 360, 362—365, 367, 369—373
Bella-Horal Peter 203, 204, 211
Bębeniec Daria 32
Bielawska-Adamik Hanna 210, 217
Boryslawski Rafał 237, 248
Brosz Antoni 209, 210, 217
Brtáň Rudo 64, 383, 384, 389, 390, 399
Brzozowicz Grzegorz 183, 186, 188, 197
Buchta Magdalena 32
Buras Alicja 335, 336, 348—350

C

Caputa Czesław 209, 218
Chmel Karol 82, 102
Chojnacka Edyta 210, 217
Choma Branislav 383, 399
Ciešlar Joanna 164, 300, 326
Cirlić-Straszyńska Danuta 354, 372
Czycibor-Piotrowski Andrzej 210, 216

Č

Čirlić Dorota Jovanka 196

Ā

ĀaĀko Peter 383, 388—390, 399, 404
Āierna Elena 382, 398

D

Demák Miroslav 383, 387, 398, 403
Dębski Stefan 208, 217
Dobrowolska-Kierył Marta 186, 190, 191, 193—195, 197
Dollinayová-Vračanová Anna 379, 394

Dubovský Samuel 381, 387, 396, 403
Dudok Daniel 387, 403
Dudok Miroslav 387, 403

E

Engelking Leszek 210, 216, 218

G

Geraldini Koloman K. 380, 396
Gerbóc Ján 232
Gizela-Pastwa Justyna 32
Głaz Adam 32
Granat Janusz 183, 186, 188, 197
Grebáč-Orlov Ivan 221
Grochowiak Stanisław 209, 217, 222, 231
Grošelj Nada 144, 145, 149, 159—161
Grzešczak Marian 211, 217
Gwizdź Feli 203

H

Hanková Iva 227, 229
Heydel Magdalena 355, 373
Hołówka Teresa 328, 348
Horov Pavol 75, 231

J

Jabłońska-Hood Joanna 32
Janaszek-Ivaničková Halina 5—8, 210, 218
Jankovič Ján 379, 383, 384, 389, 390, 394, 399, 400
Janusz M. 209, 217
Jastrzębiec-Kozłowski Czesław 358
Jurkovič Matej 381, 396

K

Kardela Henryk 32
Karlowski Jan 346, 348
Klátik Ferdo 380, 383, 395, 398
Klátik Zlatko 379, 383, 389, 390, 394, 395, 398
Kowalewski Hubert 32
Kroh Antoni 211, 218

Krukowska Maria 354, 372
 Kubińska Olga 26
 Kubiński Wojciech 26, 32
 Kulihová Alica 385, 386
 Kwaśniewska Elżbieta 354
 Kyseľ Michal 387, 403

L

Lajčiaková Elena 385, 400
 Lalewicz Janusz 26
 Lasica Milan 231
 Levstik Fran 140, 156
 Litwiniuk Jan 210, 216

Ł

Łozowski Przemysław 32

M

Madany Edward 205
 Makanová Anna 387, 403
 Makišová Anna 387, 403
 Malintzin (La Malinche) 16
 Manica Branislav 381, 396
 Marušiak Jozef 11, 220—222, 224—235
 Miklovic Samuel 382, 383, 387, 398, 403
 Minárik Ivan 381, 383, 396, 397, 399
 Mináriková Mariana 228
 Močko Krystyna 210, 218
 Mráz Andrej 380, 395
 Mučaji Pavel (Pavol) 387, 403
 Myjavcová Mária 387, 403

N

Nadubinský Michal 379, 384, 389, 390, 395, 400
 Nowaczyński Adolf 150, 159—164
 Nowotniak Justyna 19

O

Ostromęcka Helena 19

P

Petryńska Magdalena 196, 353, 354, 364, 365, 367, 369, 372, 374, 375
 Pirtiak Matej 381, 396
 Pogonowska z Żygulskich Wanda 356, 357, 359, 360, 363
 Pogonowski Jerzy 358
 Pomorska Joanna 11, 236, 239—240, 242, 244—249
 Prídavok Peter 380, 395

Prijatelj Ivan 137, 140, 144—146, 151, 153, 154, 156, 158, 160, 161, 163
 Pretnar Tone 11, 271—300
 Přeložníková Eva 74

S

Samcová Jarmila 385, 401
 Semenovič Semen zob. Prijatelj Ivan 142, 157
 Sieczkowski Andrzej 210
 Smrek Ján 80, 81, 83, 99, 100, 103
 Sosnal M. 209, 218
 Stadnik Katarzyna 32
 Stano Mikuláš 221
 Stanosz Barbara 328, 348
 Szablewski Władysław 183, 186, 188, 197

Š

Ševčíková Mária 385, 401
 Škultéty Jozef 204, 211
 Šlosar Václav 379, 395
 Štrba Tomáš 380, 396, 408
 Šuklje Rapa 145, 146, 149, 161

T

Tabakowska Elżbieta 16, 18, 24, 32
 Taufer Jiří 89, 91, 109, 111
 Turčány Viliam 82—84, 93, 101, 103, 104
 Tušiak Juraj 379, 383, 387, 389, 390, 395, 399, 403
 Tuwim Julian 368, 373

V

Vesel Ivan 156
 Vevar Štefan 303, 307, 309, 311, 312, 314—316, 320, 322, 324, 326
 Vitéz Ján 381, 397
 Votruba Franišek 204, 211
 Vrbacký Andrej 380, 381, 383, 389, 390, 395, 396, 399

W

Waczków Józef 205, 209, 211, 216—218
 Włodek Adam 210, 211, 217
 Wójcik-Leese Elżbieta 370—374

Z

Zambor Ján 72, 74, 76, 77, 82, 85—91, 94, 101, 102, 104, 106—111
 Zmorski Roman 165, 169, 171, 172, 174, 176, 179—182
 Zoch Ivan Branislav 378, 393, 394

Na okładce i stronach działowych wykorzystano *Grafikę komputerową* Bożeny Witkiewicz
Wydawnictwo dziękuje Instytutowi Sztuki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego
za wyrażenie zgody na publikację grafiki

Redaktor Barbara Jagoda
Projektant okładki i stron działowych Paulina Dubiel
Korektor Marzena Marczyk
Łamanie Bogusław Chruściński

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 1899-9417
(wersja drukowana)

ISSN 2353-9763
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład 70 + 50 egz. Ark. druk. 26,5.
Ark. wyd. 33,0. Papier offset. kl. III, 90 g

Cena 28 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

7

Część

1

Więcej o książce

CENA 28 ZŁ | ISSN 2353-9763
(+ VAT)